

Центральна міська публічна бібліотека
ім. М.Горького
Інформаційно-бібліографічний відділ

**Небезпека поряд:
поширення епідемії СНІДу"**

Інформаційний бюлетень

Краматорськ, 2012

Укладачі:

**Горлова О.М.
Победаш Г.А.**

Комп'ютерний набір:

Труш Н.В.

Відповідальний за випуск:

Труш Н.В.

Україна займає третє місце за темпами розвитку ВІЛ/СНІДу і туберкульозу в Європі.

Ми живемо в суспільстві, невід'ємною реальністю якого стала епідемія ВІЛ-інфекції та СНІДу. За даними Українського центру профілактики та боротьби зі СНІДом МОЗ України, на сьогодні Україна посідає одне з провідних місць серед країн Східної Європи за темпами розвитку епідемічного процесу ВІЛ-інфекції.

За накопичувальною статистикою з часу виявлення першого випадку ВІЛ-інфекції у 1987 році і до 2011 року в Україні офіційно зареєстровано майже 202 тис. випадків ВІЛ-інфекції серед громадян України. Кількість ВІЛ-інфікованих осіб, які перебували під диспансерним наглядом в Україні на 01.01.2011 року, становить понад 110 тис. осіб. Серед ВІЛ-інфікованих 88% склали особи молодого, репродуктивного та працездатного віку.

За 8 місяців 2011 року — 13,5 тис. нових випадків ВІЛ-інфікування, у тому числі — 2,4 тис. серед дітей до 14 років, більше половини — серед людей віком від 15 до 24 років. Продовжує зростати питома вага осіб, які були інфіковані статевим шляхом. Основним шляхом інфікування ВІЛ в Україні залишається статевий.

Доведено, що молоді люди, які вживають алкоголь і наркотики, у 4 рази частіше за своїх однолітків мають випадкові сексуальні стосунки і в 2,5 рази частіше — незахищені сексуальні контакти. Недостатня обізнаність сприяє поширенню міфів.

Історія виникнення віл /СНІДу.

Уперше офіційно СНІД, як хворобу, було визнано в 1981 році в США, коли медичні працівники сповістили про появу в молодих чоловіків-гомосексуалістів запалення легень, а також пухлин, які не піддаються лікуванню. У чому ж були особливості розвитку хвороби?

Запалення легень спричинялося мікроорганізмами (пневмоцистою), які знаходяться на слизових оболонках дихальних шляхів кожного з нас, однак не спричиняють захворювання. Щодо пухлин, то на першому місці в цих молодих людей були пухлини судин шкіри (так звана саркома Капоші), що зустрічається дуже рідко в людей похилого віку й зазвичай протікає доброякісно. У цих молодих людей захворювання закінчувались смертю на фоні зниження імунних (захисних) сил організму. Коли ж подібні захворювання

набули подальшого розповсюдження, виникла підозра щодо їх інфекційного походження. У 1983 році ВІЛ ідентифікований французькими вченими на чолі з Л. Монтеньє в Пастерівському інституті (Париж), який назвали ВІЛ-І. У той же час про факт відкриття вірусу, котрий спричиняє СНІД, повідомили американські вчені з Національного Інституту Здоров'я на чолі з Р. Галло.

У хворих був виділений вірус, який спричиняє зниження імунітету, тому його назвали ВІЛ-вірус імунодефіциту людини, а людину, яка інфікована ВІЛ, — ВІЛ-інфікованою.

ВІЛ виник дуже давно і, пристосувавшись до певного кола «господарів», розповсюджувався в ізолюваних від зовнішнього світу групах корінного населення Африки. Економічне освоєння територій і розширення контактів сприяли розповсюдженню вірусу в інших регіонах. Для вірусу СНІДу характерною є велика мінливість і протягом певного часу з безпечного він перетворився в досить агресивного збудника хвороби.

У 1986 р. було виділено новий вірус ВІЛ-2 у хворих — вихідців із країн Західної Африки (Сенегал, Гвінея-Бісау та ін.). В усіх хворих був значно знижений імунітет. **Імунітет** — несприйнятливність організму до захворювань, що викликаються мікробами, вірусами, паразитами, грибками, здатність протистояти впливу мікробних отрут — токсинів, знешкоджувати їх, і навіть знищувати власні клітини, якщо вони втратили життєздатність або піддалися злякисному переродженню. У людей, які інфікувались, імунітет не виробляється, вони можуть знову інфікуватись.

У крові хворих виявили виснаження окремих лейкоцитів, так званих Т-лімфоцитів, а саме Т4-клітин, унаслідок чого хворі піддавалися дії патогенів, які легко подолала б здорова імунна система.

Р. Галло виявив, що зараження людини ВІЛ розпочалося понад 20, але не раніше, ніж 100 років тому. Допускають, що він існував тривалий час у невеликих ізолюваних селищах Центральної Африки.

За іншою версією, вірус має «мавпове» походження. Віруси, виділені від мавп з африканського континенту, дуже близькі за своєю генною будовою до ВІЛ. Деякі вчені вважають, що подолання видової перешкоди для «мавпового» вірусу могло відбутися в результаті мутацій. Мутація, у свою чергу, могла мати місце під час радіаційного впливу. У 1950—1960 роках проводились інтенсивні випробування ядерної зброї, і в екваторіальній зоні земної кулі різко підвищився радіаційний фон. Не виключається вплив і природного

радіаційного фону, який є в місцях концентрації уранових руд у деяких районах Африки.

Із жалем доводиться констатувати, що в усіх людей, які заразилися вірусом імунодефіциту, рано чи пізно розвивається СНІД, після чого фатальний результат уже неминучий. За сучасними даними, через 5 років після зараження СНІД розвивається в кожній третій людині. Помічено, що факторами ризику є спосіб зараження, вік, тип вірусу, наявність супутніх вірусних інфекцій, що передаються статевим шляхом (герпес, вірусний гепатит чи сифіліс). Слід мати на увазі, що безсимптомний період проходить швидше в осіб, інфікованих під час переливання крові, і в дітей, заражених ВІЛ під час вагітності матері. Тому що ВІЛ-1 більш агресивний, у заражених цим типом вірусу СНІД розвивається швидше, ніж у тих, хто заражений ВІЛ-2.

Симптоми ВІЛ/СНІДу легко визначити: опухлі лімфатичні залози; сухий безперервний кашель; втома; частий понос; піт уночі; втрата апетиту; різка непередбачена втрата ваги; безперервні інфекції; оніміння кистей рук і ступнів ніг; втрата координації; психічні розлади.

Важливо знати, що вище перелічені симптоми можуть бути показниками інших хвороб, навіть простуди чи грипу. Треба лише пам'ятати, що симптоми СПІДу не зникають, певним чином вони відмінні від симптомів простуди.

Залежно від переважної локалізації патологічного процесу розрізняють легеневу, кишкову, церебральну, дисеміновану форми.

Легенева форма СПІДу розвивається в 50—80 % ВІЛ-інфікованих і проявляється пневмонією, викликаною пневмоцистою *Coginii*, і сполучається в 30-35% випадків із саркомою Капоші. Морфологічно в легенях визначаються дифузно-альвеолярні ураження (порушення цілісності епітелію і капілярів). Хворі скаржаться на болі в грудях, нав'язливий сухий кашель, розсіяні сухі, нерідко свистячі хрипи, задишку, лихоманку.

В інших випадках кашель може бути відсутній, мокротиння не відокремлюється, вологі хрипи не прослуховуються. Проведене лікування малоефективне. Часто діагноз пневмонії встановлюється рентгенологічно. Іноді пневмонія може протікати більш важко, із вираженою симптоматикою, і провокувати активність туберкульозної інфекції в легенях. У таких хворих описаний незвичайний плин бронхопневмонії. Аналогічні зміни в легенях викликають легіонели, вірус простого герпесу

Шляхи поширення ВІЛ стали пов'язувати зі статевими стосунками, у групах, які за статистичною кількістю мали

найбільший відсоток інфікованих (гомосексуалів-чоловіків, жінок, які займаються сексуальним бізнесом або ведуть безладне статеве життя, ін'єкційних наркоманів). Такі групи людей стали називати «групами ризику».

Існують три основних шляхи передачі ВІЛ від однієї людини до іншої:

1. Під час статевого контакту з ВІЛ-інфікованою людиною, якщо статевий контакт не був захищений (без застосування контрацепції).

2. Коли цілісність шкірних покривів порушено гострим предметом (голкою, бритвою чи інструментом для нанесення татуювання), яким перед цим користувалася інфікована людина, і кров якої залишилася на цьому предметі. Ризик інфікування ВІЛ найбільший за повторного використання шприца або голки для введення ліків чи наркотиків після вірусоносія, а також під час переливання крові, що містить ВІЛ.

3. ВІЛ також може передаватися плоду від інфікованої матері під час вагітності, пологів чи після народження дитини через молоко матері.

Найбільш активний шлях передачі ВІЛ/СНІДу в Україні — це введення через шприц наркотиків. Переважна більшість ВІЛ-інфікованих — особи віком 18-29 років, постійно виявляються діти підліткового віку. Серед ін'єкційних наркоманів ВІЛ-інфікованих — 80 %.

Другий шлях — статевий (вагінальний, анальний, оральний). Нині зростає кількість ВІЛ-інфікованих вагітних. На сьогодні майже 80% ВІЛ-інфіковані статевим шляхом (через ігнорування використання під час статевих контактів презервативів, контрацептивних засобів), зростає кількість сексуальних партнерів. Статевим шляхом можна заразитися не лише ВІЛ-інфекцією, а також інфекціями, що передаються статевим шляхом (ІПСШ).

З метою **подолання інфекції в Україні** діє «Загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД на 2009 – 2013 роки».

В Україні працюють 27 регіональних центрів СНІДу, 14 - міських (обласного підпорядкування). В регіональних центрах СНІДу працює 2084 фахівців, в тому числі: лікарів - 564; середнього медичного персоналу – 669; молодшого медичного персоналу – 342; іншого персоналу – 509. Для здійснення скринінгу на антитіла до ВІЛ в

країні діє 102 лабораторії. В Україні також функціонує 755 кабінетів «Довіра» або кабінетів, які виконують її функції.

18.8. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД¹

	ВІЛ-інфіковані						У тому числі хворі на СНІД					
	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Кількість хворих з діагнозом, що встановлений уперше в житті												
тис.	6,3	13,8	17,7	19,0	19,9	20,5	0,7	4,2	4,6	4,4	4,4	5,9
на 100 тис. населення	12,9	29,4	38,2	41,2	43,3	44,9	1,3	9,0	9,9	9,5	9,7	12,8
Кількість хворих, що перебували на обліку у медичних закладах, на кінець року												
тис.	30,7	62,9	81,8	91,8	101,3	110,5	0,9	5,1	8,9	10,4	11,8	14,0
на 100 тис. населення	63,1	134,6	177,1	199,7	221,2	242,3	1,9	10,9	19,4	22,7	25,9	30,8

¹ Включно з іноземними громадянами.

Серед ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД громадян України, що перебували на обліку у медичних закладах на кінець 2010 року, 56% – чоловіки і 46% – особи, які інфіковані під час уживання наркотиків шляхом ін'єкції.

Україна у цифрах у 2010 році
Державний комітет статистики України

217

Статистические данные о распространении ВИЧ/СПИДа в Украине среди детей и взрослых в период с декабря 2001 года по август 2011 года. Смертность от СПИДа.

Год	Официально зарегистрированно новых случаев ВИЧ-инфекции			Новые случаи заболевания СПИДом			Количество умерших от СПИДа		
	Взрослые	Дети	Всего	Взрослые	Дети	Всего	Взрослые	Дети	Всего
2002	7 377	1 379	8 756	1 306	47	1 353	811	23	834
2003	8 166	1 843	10 009	1 847	68	1 915	1 247	38	1 285
2004	10 198	2 293	12 491	2 647	96	2 743	1 742	33	1 775
2005	11 254	2 516	13 770	4 081	141	4 222	2 149	36	2 185
2006	13 281	2 835	16 116	4 602	121	4 723	2 387	29	2 416
2007	14 221	3 449	17 670	4 458	115	4 573	2 484	23	2 507
2008	15 342	3 622	18 964	4 304	76	4 380	2 703	14	2 717
2009	16 081	3 761	19 842	4 312	107	4 419	2 578	13	2 591

2010	16 418	3 684	20 490	5 735	134	5 869	3 080	20	3 100
2011	1 444	311	1 755	646	18	664	242	4	246
2011	1 449	334	1 783	678	3	681	269	1	270
2011	1 481	300	1 781	838	26	864	353	1	354
2011	1 515	323	1 838	776	7	783	311	1	312
2011	1 332	274	1 606	694	6	700	246	1	247
2011	1 294	299	1 593	695	11	706	284	3	287
2011	1 293	286	1 579	718	7	725	287	1	288
2011	1 293	286	1 579	718	7	725	287	1	288

Таким образом если мы сравним начало исследований в 2001-2002 годах и последние данные этих исследований в 2010 - 2011 году мы получим устрашающий результат распространения **ВИЧ** инфекции и смертности от **СПИДа** на Украине. Нас эти данные пугают! **Распространение ВИЧ/СПИДа** среди потребителей инъекционных наркотиков является ещё одним стимулом начать лечение пока не поздно. Спасите свою жизнь, скажите **СТОП** пока не поздно.

Данные предоставлены [Международным Альянсом ВИЧ/СПИД в Украине](#). Если сравнить **статистику распространения ВИЧ/СПИДа в Украине** за 2001-2002 и 2010-2011 года то становится не то, что на душе тоскливо, становится просто страшно. Особенно, если учитывать тот факт, что наркомания в Украине стремительно молодеет. Сколько ещё наших детей умрёт от **СПИДа** и наркотиков? Неужели ты хочешь быть среди них?

Мы надеемся, что эти страшные цифры скупой статистики помогут принять окончательное решение тем, кто имеет проблемы с наркотиками, или их родственникам. Официальные данные статистики о распространении **ВИЧ/СПИДа** в Украине выложены на нашем сайте не для показухи, а для информативности. Мы считаем необходимым делать подобную информацию о статистике общедоступной. Надеемся, лично Вам эти **статистические данные о распространении ВИЧ/СПИДа** помогут сделать свой выбор.

Бібліографія

Законом України від 19 лютого 2009 року № 1026-VI «Загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД на 2009 – 2013 роки».

84.4Рос7

Бабкин Б. СПИД: Роман / Бабкин Б. - М. : АСТ, 2000. - 448с. - 3грн.50к. грн.

56.148(4УКР-4ДОН)

Кожен і всі разом проти СНІДу: довідковий посібник. - Донецьк: Донецька громадська організація "Альянс", 2007. - 130 с.

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : КХ (1)

55.148

Люди и ВИЧ: книга для неравнодушных. - К. : Альянс, 2004. - 528 с.

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : ф14 (1)

55.14

Мерки М.Б. Что нужно знать о СПИДе. - Нью Йорк : Glencoe Macmillan/McGraw-Hill, 1993. - 46с. : ил. - 0.50 грн. грн.

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : ф14 (1)

68.9я73

Мягченко, О. П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства: навч. посібник для вузів / О. П. Мягченко. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - С.234-262

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : КХ (1)

74.204

Омельченко, Л. П. Здоров"ятворча педагогіка/ Л. П. Омельченко, О. В. Омельченко. - Х. : Основа, 2008. - 206 с.

Аннотация: Як організувати навчально-виховний процес

із урахуванням основних принципів здоров'язберігаючої педагогіки? Що потрібно знати і дорослим, і дітям щодо здорового способу життя? Змістовні матеріали для проведення бесід з попередження дитячого травматизму, практичні рекомендації й методичні поради для заступника директора з виховної роботи та класного керівника.

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : КХ (1)

55.148

Скачко, Б. Г. ВІЛ/СНІД: профілактика. Лікування. Реабілітація / Б. Г. Скачко. - К. : Медицина, 2006. - 192 с.

Имеются экземпляры в отделах: всего 20 : ф12 (1), КХ (2), Ф14 (3), Ф11 (1), Ф3 (2), Ф5 (1), Ф6 (1), Ф7 (1), Ф8 (2), Ф13 (1), Ф15 (1), Ф17 (2), Ф18 (1), Ф19 (1)

55.148

Шевелев, А. С. СПИД - загадка века [Текст] / А. С. Шевелев. - М. : Сов. Россия, 1988. - 144 с.

Имеются экземпляры в отделах: всего 1 : КХ (1)

Байрак, Н. О. Що ти знаєш про СНІД ? / Н. О. Байрак // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2010. - **№ 11.** - С. 26

Кл.слова: мифы, беседа, воспитательные мероприятия

Балтабаева, Е. А. Выбери жизнь / Е. А. Балтабаева // Читаем, учимся, играем .- 2007. - **№ 4.** - С. 105-109.

Кл.слова: беседа, проблема СПИДа, старшекласники, сценарий, здоровье

Батова, Г. Д. Бібліотечний урок "Знати, щоб жити!" (5-6 класи) [Текст] / Г. Д. Батова // Основи здоров'я. - 2011. - **№ 12.** - С. 37-39

Кл.слова: ВИЧ-инфекция, СПИД, распространение, инфицирование, толерантность

Бурлінгас, Т. Д. ВІЛ/СНІД та його профілактика [Текст] / Т. Д. Бурлінгас // Все для вчителя . - 2008. - **№ 5.** - С. 34-36

Кл.слова: СПИД, профилактика

Вікентьєва, В. В. Я - дитина України [Текст] / В. В. Вікентьєва // Позакласний час. - 2008. - **№ 10**. - С. 61-78

Кл.слова: Сценарии и постановки на школьной и клубной сцене.

Віннік, Т. О. Що ж зможе зробити сім'я [Текст] / Т. О. Віннік // Позакласний час. - 2007. - **№ 10**. - С. 105-122

Кл.слова: Беседа с родителями. Борьба против пьянства и алкоголизма. Курение. Опыт работы педагогического коллектива по профилактике правонарушений та вредных привычек. Сценарий. За здоровый образ жизни. Стихи.

Все про синдром набутого імунного дефіциту (СНІД) та захворювання, які передаються статевим шляхом (ЗПСШ) // Позакласний час. - 2008. - **№ 11**. - С. 97-103

Глузман, С. Купи себе немного лобби [Текст] : о метадоновой программе в Украине и Глобальном фонде / С. Глузман // Практична психологія та соціальна робота . - 2009. - **№ 3**. - С. 79-80

Кл.слова: метадон, наркомания, СПИД

Епідемія ВІЛ/СНІДу в Україні та її наслідки для сфери соціально-трудоових відносин //Безпека життєдіяльності. - 2007. - **№ 11**. - С. 2-7 : табл..

Ересько, Н. В. Организация тематической недели "Мы за здоровый образ жизни" [Текст] / Н. В. Ересько // Класний керівник. - 2007. - **№ 5**. - С. 140-143

Кл.слова: сценарий

Жуков, Б. Синдром беззащитности [Текст] / Б. Жуков // Вокруг света. - 2007. - **№ 6**. - С. 130-137 : цв.ил.

Кл.слова: Спид. Вич - инфицированные.

Зіма, В. О. Виховна година "Майбутнє - без СНІДу" [Текст] / В. О. Зіма // Виховна робота в школі : Науково-методичний журнал. - 2009. - **№ 11**. - С. 49-52

Зубанич, М. Ф. СНІД! Не залишимося байдужими! / М. Ф. Зубанич // Позакласний час. - 2008. - **№ 11**. - С. 47-53

Кечина, Е. Социолого-статистический мониторинг в контексте взаимодействия социологии и статистики: понятие и структура [Текст] / Е. Кечина // Социология: теория, методы, маркетинг. - 2008. - **№ 3**. - С. 136-150 : табл. - Библиогр. в конце ст.

Кобзиста, М. В. Історія виникнення віл-інфекції / сніду, перебіг хвороби та її прояви [Текст] / М. В. Кобзиста // Основи здоров'я. - 2011. - **№ 12**. - С. 15-25

Кл.слова: вич-инфекция, СПИД, история возникновения, ход болезни, проявления.

Коваль, С. П. Міні - виставка "Час діяти, час дзвонити в усі дзвони" [Текст] / С. П. Коваль // Основи здоров'я та фізична культура. - 2008. - **№ 3-4**. - С. 30-32

Кл.слова: Спид, сценарий.

Кожем'яка, О. Дискримінація хворих на СНІД та віл-інфікованих людей [Текст] : інтерактивна година спілкування / О. Кожем'яка // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2011. - **№ 6**. - С. 39-43.

Кл.слова: час общения, интерактивный, дискриминация, СПИД, больные, вил-инфицированные, сценарий

Коновалова, М. В. Хвороба - вбивця: СНІД! [Текст] : виховна година / М. В. Коновалова // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2009. - **№ 10**. - С. 23-25

Кл.слова: СПИД, беседа, история, профилактика

Кулікова, Ф. Й. Здоров'я людини в екологічно несприятливих умовах. Екологічний СНІД - нова проблема людства / Ф. Й. Кулікова ; Ку // Екологічний вісник. - 2007. - **№ 5**. - С. 13-14, 2008.-№5.-С.27.

Кл.слова: экологический СПИД, здоровье человека

Литовченко, К. ВІЧ/СПІД : тестировать учимся быстрее, чем лечить // 2000 - две тысячи. - 2011. - **№ 51.** - С5

Кл.слова: медицина, ВІЧ, СПІД, распространение, контроль, анализы, прибор

Лозенко, С. М. Проблеми ВІЛ/СНІДу і сімейне виховання: тренінг для батьків учнів 8-9 класів / С. М. Лозенко // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2010. - **№ 6.** - С. 31-36

Кл.слова: семейное воспитание, родители, школа, тренинг

Ляка, Н. А. Кожен і всі разом проти СНІДу / Н. А. Ляка // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2011. - **№ 6.** - С. 38-39

Кл.слова: мероприятие, медицина, СПИД, борьба, воспитание

Магур, Р. Р. Скажемо СНІДу - ні!: година спілкування / Р. Р. Магур // Безпека життєдіяльності . - 2009. - **№ 10.** - С. 17-19

Мараховська, В. І. Зупинимо СНІД, доки він не зупинив нас ! / В. І. Мараховська // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2010. - **№ 11.** - С. 27-30

Кл.слова: СПИД, воспитательные мероприятия

Марченко, О. Є. Толерантне ставлення до віл-інфікованих людей: тренінг для учнів 10-11 класів / О. Є. Марченко // Основи здоров'я. - 2011. - **№ 9.** - С. 42-47

Кл.слова: СПИД, ВИЧ-инфицированные, инфицированные, отношение, толерантность, тренинг, 10-11 классы

Мельник, А. М. Захищаймо самі себе від "Чуми ХХІ століття" / А. М. Мельник // Безпека життєдіяльності. - 2009. - **№ 12.** - С. 25-26

Найдюк, С. Правильний вибір: день боротьби зі СНІДом / С. Найдюк // Позакласний час. - 2010. - **№ 11.** - С. 135-140

Наточій, Н. В. Наркоманія і віл-інфікування: урок у 7-му класі / Н. В. Наточій // Основи здоров'я. - 2011. - **№ 5**. - С. 2

Кл.слова: наркоманія, вич-інфекція, розповсюдження, причини

Пігіда, В. М. Використання тренінгових занять у профілактичній роботі щодо попередження розповсюдження ВІЛ-інфекції серед учнівської молоді /В. М. Пігіда // Соціальна педагогіка: теорія та практика. - 2009. - **№ 2**. - С. 58-64.

Кл.слова: СПИД, профілактика, тренінг

Полешко, Р. А. Життя поруч з ВІЛ-інфекцією та СНІДом: інтерактивне заняття. 10-11 клас / Р. А. Полешко // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2011. - **№ 11**. - С. 41-43

Кл.слова: інтерактивне заняття, 10-11 клас

Салей, Е. Отечество контрастов [Текст] / Е. Салей // Корреспондент . - 2010. - **№ 15**. - С. 26-34.

Кл.слова: 10 крупных проблем, социальные, аборт, раба, курение, экология, СПИД, 10 достоинств, грамотность, свобода слова, Украина, общество

Сандул, И. Чистое поколение // Корреспондент. - 2010. - **№ 20**. - С. 42-44 : граф.

Кл.слова: ВИЧ, СПИД, Украина, распространение, мать, ребенок, передача

Аннотация: В Украине снизилось число случаев передачи вируса СПИДа и ВИЧ от матери к ребенку.

Сафін, О. Д. Актуальні проблеми реформування законодавства про ВІЛ і наркотики/ О. Д. Сафін // Практична психологія та соціальна робота. - 2007. - **№ 1**. - С. 78-80

Кл.слова: Спид, наркотики, законодательство, право

Смирнова, Л. И. Библиотека - методическая площадка для реализации программы "Школа здоровья"/ Л. И. Смирнова // Школьная библиотека. - 2008. - **№ 7**. - С. 82 – 85.

Кл.слова: здоров'є, нравственность, программа, физическое, образ,

Снігур, Н. І. Ще раз про СНІД (тренінг) / Н. І. Снігур // Виховна робота в школі . - 2011. - **№ 10**. - С. 44-46

Кл.слова: распространение, способы профилактики, тренинг, сценарий

СНІД - знак біди // Позакласний час. - 2009. - **№ 17**. - С. 135-146

Кл.слова: СПИД. Матеріали для бесіди с учащимися

Сорокопуд, В. Есть кому подписать договор, и есть кому за него отчитаться ? / В. Сорокопуд // Зеркало недели. - 2010. - **№ 28**. - С. 12

Кл.слова: медицина, СПИД, туберкулез, программа профилактики

Аннотация: О визите представителей иностранных СМИ , посвященном программам профилактики и лечения ВИЧ/СПИДа и туберкулеза

Старко, О. Кримінальна відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини / О. Старко // Підприємництво, господарство і право . - 2010. - **№ 8**. - С. 141-143. - Библиогр. в конце ст.

Субота, Н. П. Волонтерська робота студентів-валеологів Харківського Національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з профілактики ВІЛ/СНІДу серед молоді міста / Н. П. Субота // Основи здоров'я та фізична культура . - 2008. - **№ 11-12**. - С. 13-15

Кл.слова: волонтерская работа, СПИД

Сытникова, Г. А. СПИД - смертельная угроза человечеству: живая газета.10-11 класс / Г. А. Сытникова // Класному керівнику. Усе для роботи. - 2011. - **№ 11**. - С. 34-38

Кл.слова: ВИЧ-инфекция, инфекционные болезни, толерантность, сценарий, мероприятие, 10-11 класс

Торн, К. Прогресс в профилактике передачи ВИЧ-инфекции от матери ребенку в Украине : результаты исследования когорты по рождению / К. Торн // Журнал практичного лікаря. - 2009. - **№ 1**. - С. 33-43

Кл.слова: СПИД, профилактика, передача инфекции, педиатрия, беременность

Чеботарьова, Г. Проблеми визначення безпосередніх об'єктів злочинів у сфері медичної діяльності (на прикладі злочинів, передбачених статтями 132, 145 КК України) [Текст] / Г. Чеботарьова // Право України . - 2010. - **№ 11**. - С. 164-170.

Кл.слова: непосредственный объект преступления, медицинская деятельность, незаконное разглашение сведений, СПИД, врачебная тайна.

Черноусова, Е. Г. Зловещая тень над миром // Читаем, учимся, играем . - 2011. - **№ 4**. - С. 108-110.

Кл.слова : мероприятие, СПИД, болезнь, профилактика, 7-11 классы, сценарий

Шухова, Е. Дидактичний матеріал до розділу "організменний рівень організації життя" [Текст] / Е. Шухова // Біологія і хімія в школі. - 2010. - **№ 6**. - С. 28-30

Кл.слова: вирусы, прионы, в жизни человека, ВИЧ, СПИД

Щорс, В. В. Синдром набутого імунодефіциту (СНІД) - поведінкова хвороба [Текст] / В. В. Щорс // Основи здоров'я. - 2011. - **№ 12**. - С. 30-33

Кл.слова: синдром приобретенного иммунодефицита, СПИД, болезнь, причины, поведение

<http://veravgizn.narod.ru/stat.html>

<http://newsukraine.com.ua/news/88523/>

<http://www.interfax.com.ua/rus/main/70807/>

<http://virusspid.narod.ru/profilaktika.html>

http://otherreferats.allbest.ru/life/00103061_0.html